

Jagoda Mardešić

ZAŠTITNA ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA NA LOKACIJI ROBNE KUĆE U ISTOČNOM DIJELU SALONE

UDK: 904(497.13 Salona)
Stručni članak
Priljeno: 28. IV. 1990

Jagoda Mardešić
Arheološki muzej
58000 Split, YU
Zrinsko-Frankopanska 25

Arheološka istraživanja na terenu planiranom za izgradnju robne kuće u Solinu. Izvještaj o načinu istraživanja i nalazima. Na temelju obavljenih istraživanja iz 1979. (Centar), te onih iz 1988. na lokaciji zgrade Općine i onih iz 1989. autorica objavljuje zaključke o položaju korita rijeke. Utvrđuje da je istočni dio Salone bio slabije naseljen zbog močvarnog terena, a nova istraživanja pojasnit će uređenje riječnih obala.

Teren na kojem je planirana izgradnja robne kuće u Solinu, jednog od tzv. pet kapitalnih objekata (čest. zemlj. 3374/12./3./15./16./1, 3375/1,2, 3377/1 i čest. zgr. 369/3 KO Solin), određen je kao potencijalna lokacija nakon arheoloških sondiranja 1979. godine. Prilikom navedenih arheoloških radova ovaj dio terena nije bilo moguće podrobnije istrađiti zbog velikih baraka i skladišta RO Voljak (Solin - Centar, Istraživanja 1979., str. 28-29).

Lokacija planirane robne kuće nalazi se u zaštićenoj zoni, na istočnom rubu antičkog grada. Stotinjak metara sjevernije od mjesta istraživanja smještena je jedna od starokršćanskih bazilika Salone-tzv. basilica orientalis nastala na termalnom kompleksu, a nešto zapadnije su ostaci dvaju građevinskih sklopova otkrivenih 1979. godine. Zaštitna arheološka istraživanja na lokaciji nove zgrade solinske općine, provedena tokom 1988. godine u neposrednoj blizini, pokazala su da tu postoji riječno korito.

Republički zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu je u redovnoj proceduri izdao Prethodnu suglasnost za užu lokaciju br. 02-52/1-1989. od 19. siječnja 1989. godine, kojom se građevinski radovi uvjetuju prethodnim arheološkim sondiranjima koja su povjerena Arheološkom muzeju u Splitu.¹⁾ Nadzor

nad istraživanjima vodio je Zavod za zaštitu spomenika kulture u Splitu. Radovi su započeli 06. 02. i trajali su do 11. 03. 1989. godine.

Prema odobrenom programu istraživanja predviđeno je da se istraži 20% ukupne površine robne kuće. Postavljeno je 6 sondi površine 5x5 metara povezanih međusobno sa 6 rovova širokih 1,5 metara. Kopalo se do dubine od 2,3 metra, dok se u sondi 6 kopalo do pojave podzemnih voda (2,35 metara nadmorske visine).

Na osnovu rezultata prethodnih istraživanja na ovom području bilo je predviđeno da se mehanizacijom skine sloj humusa debljine 0,8 metara. Nakon pregleda terena odlučeno je da se i iskop dalje nastavi mehanizacijom. Naime, situacija je pokazivala da se ovdje ne nalaze nikakvi arheološki ostaci. Sve su sonde i rovovi kopani mehanizacijom osim sonde br. 4 i 5 (krajnja jugoistočna i krajnja sjeverozapadna) koje su kopane ručno.

Sonda 1 - stratigrafska situacija

Nakon recentnog sloja debljine 0,25-0,3 m (nasuti šljunak i pijesak) slijedi sloj humusa debljine 0,6 m. Na nadmorskoj visini od 5,55 m počinje se javljati sloj tamnosmeđe zemlje s manjim ulomcima keramike, vrlo sitnim i sporadičnim ulomcima žbuke i nešto kostiju (sloj 1) debljine 1,5 m. Do kraja iskopa slijedi sloj smeđe zemlje bez nalaza (sloj 2).

Rov 1

Na južnom kraju ovog rova počinje se javljati sloj pjeskulje (sloj 2+3) koji dijeli sloj 2 na dva dijela, dok su recentni sloj kao i sloj 1 istih karakteristika kao i u sondi 1. Osim pjeskulje počinje i sedra (sloj 6) te riječni pijesak žute boje (sloj 3), dok se sloj sive masne zemlje (sloj 4) na najvišoj točki penje do 4,5 m nadmorske visine.

Sonda 2

Stratigrafska situacija je ista kao i u rovu 1.

Rov 2

Pokazuje iste karakteristike kao i prethodni rov osim što nestaje sloj 4, a javlja se izrazito naglašeni sloj sedre (sloj 6) koji se penje do nadmorske visine od 5 m, a debeo je više od 1 metra. Sedra se pruža ispod pjeskulje (sloj 2+3), dok je sloj smeđe zemlje (sloj 2) nešto tamniji.

Sonda 5

U sjevernom profilu ove sonde uočena su dva sloja sedre od kojih se gornji javlja odmah ispod sloja 1. Ostali slojevi su isti kao i kod rova 2.

